

การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เรื่องโดย...พ.อ.ดิเรก พรหมบาง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเมืองไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชาธิราชเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ มีพระราชอัธยาศัย พระราชจริยวัตรอันงดงาม มั่นคงในทศพิธราชธรรมอันประกอบด้วย ทาน คือการให้ที่เป็นประโยชน์ทั้งวัตถุทานและธรรมทาน ศีล คือความประพฤติดีงามทั้งกาย วาจา ใจ เว้นการประพฤติชั่วทั้งปวง

บริจาค คือการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขคนหมู่มาก อาชวะ คือความซื่อตรง มัทวะ คือความอ่อนโยนทั้งกายและใจ มีสัมมาคารวะ ตบะ คือการตั้งใจทำหน้าที่ด้วยความเพียร อโภการะ คือความไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่น ทำตามเหตุผลด้วยความเที่ยงธรรม

อวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น มีพรหมวิหาร ๔ ชั้นดี คือ ความอดทน อดกลั้นต่ออารมณ์ทั้งปวง อวิโรธนะ คือความไม่ประพฤติผิดศีลธรรม การดูแลทุกข์พสกนิกรของพระองค์ ทรงเริ่มแสดงออกให้เห็นได้ตั้งแต่ พระปฐมบรมราชโองการ ความว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” และอีกมากมายในพระบรมราชาวาทที่ได้พระราชทานไว้ในพระราชวโรกาสต่าง ๆ นั้นหมายถึงความตั้งพระราชหฤทัยของพระองค์ที่ถือเป็นพระราชกรณียกิจที่ต้องทรงปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือเย็นเป็นสุขทั่วแผ่นดิน ทรงตระหนักถึงความทุกข์ยาก และทรงเล็งเห็นปัญหาคือประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปในทุก ๆ ด้าน โดยทรงคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นสำคัญที่สุด การต่อสู้กับศัตรูของประเทศ คือ ความยากจนของราษฎร ทรงถือเป็นพระราชภาระที่จะต้องคิดค้นหาวิธี ทรงตราครุฑระวรกายเสด็จฯ เยี่ยมเยือนประชาชนในทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศ ด้วยพระราชพระหฤทัยอันเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา พระราชทานพระราชดำริเพื่อประโยชน์สุขของประชาราษฎร์ นำมาซึ่งความผาสุกแก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทรงมีหลักการทรงงานหรือเรียกว่า ทรงปกครองประชาชนของพระองค์ตามทศพิธราชธรรม ทรงศึกษาจนเป็นผู้รู้จริง ทรงทำให้ผู้เป็นตัวอย่างก่อนพระราชทานฯ มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า **“...ต้องระเบิดจากข้างใน หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชน ให้มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน...”** ทรงอดทน มุ่งมั่น ต่อการแก้ปัญหาอย่างมีสติ ทรงอ่อนน้อม ถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด ทรงโน้มพระราชวรกายคุกเข่า และประทับพับเพียบเข้าหาประชาชน ทรงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งผู้ที่ตามเสด็จถวายงาน และประชาชนในพื้นที่ และเคารพความคิดที่แตกต่าง ทรงมีความตั้งใจจริง และความเพียรที่จะแก้ปัญหาให้ลุล่วง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม เข้าใจความต้องการของประชาชน จะทรงเน้นกับหน่วยราชการต่าง ๆ ไม่ให้ขัดแย้งในสิ่งที่ประชาชนไม่ปรารถนา ทรงสอนให้คนไทยพึ่งตนเอง ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชน ทรงให้การสนับสนุนคนดี และคนเก่ง ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“...ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี ไม่มีใครกระทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด

หากอยู่แต่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...” ทรงสั่งสอนให้คนไทยรู้จักสามัคคี โดยคำว่า รู้ต้นเหตุ รู้ปลายเหตุ แล้วถึงเริ่มทำงานจะได้มีประสิทธิภาพ ต้องรู้ถึงปัจจัยทั้งหมด ทั้งรู้ถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหา รัก คือ ความรักความเมตตา จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำ และไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ อีกทั้งความรักที่มีความเมตตากรุณาเป็นพื้นฐาน ก็สามารถนำไปสู่ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ เกื้อกูลให้บุคคลอื่นบรรลุประโยชน์หรือเข้าถึงจุดหมายชีวิตของเขาในระดับต่าง ๆ ได้ สามัคคี คือ การที่จะลงมือปฏิบัตินั้นควรคำนึงเสมอว่า เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนั้นยังมีอีกมากมายที่พระองค์ท่านได้ทรงปฏิบัติแล้วพระราชทานพระราชดำริ แต่ที่ผู้เขียนอัญเชิญมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

นั่นเป็นพระราชภาระทางการเมืองในความหมายที่เป็นส่วน เกี่ยวข้องทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมเป็นประเทศชาติ แต่ในส่วนที่ การเมืองหมายถึง กิจกรรมการเมืองโดยตรงนั้น ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของไทย ที่ทรงปฏิบัติหน้าที่พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญตลอดต่อเนื่องมา ๖๐ กว่าปี ทรงดำรงพระองค์อยู่ในพระคุณธรรมอันประเสริฐเป็นที่เคารพสักการะ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจสูงสุดของประชาชน ทั้งยังเป็นที่ยอมรับกันว่าทรงเป็นอิสระจากความลำเอียงทางการเมืองในรัชสมัยของพระองค์ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทั้งเกิดการปฏิวัติ รัฐประหาร ไม่น้อยกว่า ๑๕ ครั้ง ปัจจัยดังกล่าวทำให้ชาวไทยนับตั้งแต่ประชาชนทั่วไปกระทั่ง ถึงผู้นำทางการเมืองของประเทศในแต่ละยุคสมัยต่างยอมรับกันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นหลักสูงสุดในทางการเมืองการปกครองของประเทศ ทรงมีพระราชอำนาจทางการเมืองเฉพาะพระองค์ ยิ่งไปกว่าที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทรงใช้เฉพาะเมื่อมีเหตุคับขันหรือเกิดเหตุความขัดแย้งรุนแรงทางการเมืองเกินกว่าผู้ใดจะแก้ไขได้ ทรงใช้อำนาจดังกล่าวช่วยนำชาติบ้านเมืองให้ผ่านพ้นภาวะวิกฤตได้ทุกครั้งอย่างเป็นที่น่าอัศจรรย์.
